

РОЛЬ МОРСЬКИХ ПОРТІВ У РОЗВИТКУ КРУЇЗНОЇ ІНДУСТРІЇ

ВАКАРАШ Олена,

здобувачка освітнього ступеня «Бакалавр»

спеціальності «Готельно-ресторанна справа»,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

Круїзний туризм виник внаслідок успішної інтеграції ітерації морського транспорту та розвитку міжнародної туристичної індустрії, оскільки кількість та інтенсивність вантажних і пасажирських перевезень на трансатлантичних маршрутах між узбережжям Західної Європи та Північної Америки значно зросла в 19 столітті. Цей факт значною мірою пов'язаний зі збільшенням імміграції до Нового Світу. Однак лише в 1960-х роках з'явилися круїзні лайнери, призначені виключно для туристів. У цей же період були створені всесвітньо відомі круїзні компанії, які продовжують свою діяльність і донині.

Середземноморський регіон відомий як альтернативний напрямок для тих, хто вперше вирушає в круїз, завдяки своїм сприятливим кліматичним умовам і різноманітності портів, доступних протягом усього року. Середземноморський басейн може бути використаний як класичний круїзний напрямок, створюючи великий потенціал для розширення послуг відпочинку. Середземномор'я є історичним і культурним туристичним напрямком, і з площею поверхні 2,5 мільйона квадратних кілометрів є найбільшим прибережним морським районом у світі. Вважається, що порти і пункти призначення відіграють важливу роль у розвитку судноплавних маршрутів. Порти заходу покликані збагатити досвід круїзних пасажирів і надати їм можливість дізнатися про історію, культуру і спосіб життя місцевого населення, а також побачити їхні визначні пам'ятки [2]. У червні 1996 р. в Римі утворилась круїзна асоціація портів Середземного моря MedCruise.

Середземноморський регіон пережив стрімке зростання круїзного туризму, який досяг майже 25 мільйонів пасажирів у 2022 році. У зв'язку з цим багатьом круїзним лайнерам необхідно модернізувати існуючу інфраструктуру круїзних терміналів у портах MedCruise, щоб задовольнити зростаючий попит, який демонструє позитивні тенденції на ринку.

Як правило, країни з морськими традиціями мають більшу кількість населення, яке регулярно відправляється в круїзи. Активно розвиваються як добре відомі круїзні маршрути, так і абсолютно нові порти заходу. До перших відноситься Середземномор'я, з західними круїзними маршрутами (узбережжя Іспанії, Італії, Франції, Тунісу і Марокко) і східними маршрутами (Греція, Егейське море, Туреччина, Єгипет і узбережжя Чорного моря), а також змішані маршрути, що включають обидва туристичні напрямки [1].

Головні порти Середземномор'я користуються особливою популярністю, оскільки вони мають найбільш розвинену інфраструктуру для круїзного туризму. Круїзні маршрути в басейні Середземного моря можна розділити на три регіони: Західне Середземномор'я, Східне Середземномор'я та Адріатика.

Якщо розглядати роль і значення портів у середземноморському круїзному туризмі, то на західну частину круїзного ринку припадає значна частка - 67,8%. Круїзи Адріатикою посідають друге місце з 19,2%, а Східне Середземномор'я - останнє з 13,0%. З іншого боку, 0,6% круїзних турів, пов'язаних із Середземним морем, також охоплюють Чорне море [3].

З географічної точки зору, круїзний туризм в основному зосереджений у західних портах Середземноморського басейну. Зокрема, такі порти, як Барселона, Чівітавеккья і Пальма-де-Майорка, є лідерами круїзного туризму в регіоні. Міста і порти, розташовані на Адріатичному морі, особливо поблизу Дубровника, є місцями, де круїзний туризм стрімко розвивається. Також спостерігається значне збільшення інвестицій в інфраструктуру в Егейському регіоні, де за останні роки спостерігається найбільший обсяг круїзного туризму.

З точки зору клімату, у середземноморському регіоні існує тимчасовий бімодальний субринок із піками наприкінці весни та в середині осені, а також із більш обмеженими пропозиціями в літні місяці. Це вказує на досить

тривалий круїзний сезон - з квітня до середини листопада. Навпаки, у зимові місяці пропозиція обмежена, хоча й не відсутня повністю [4].

Отже, Середземноморський регіон є одним із провідних центрів круїзного туризму, завдяки чому порти відіграють ключову роль у забезпеченні якісного туристичного обслуговування. Західне Середземномор'я має найбільшу частку круїзного ринку, а такі порти, як Барселона, Чівітавеккья та Пальма-де-Майорка, є лідерами за кількістю прийнятих пасажирів. Розвиток круїзного туризму сприяє економічному зростанню портових міст і стимулює інвестиції в модернізацію інфраструктури. У перспективі подальший розвиток круїзної індустрії потребуватиме розширення круїзних терміналів та вдосконалення сервісних послуг, що дозволить зберегти конкурентні позиції Середземномор'я на світовому ринку круїзного туризму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Корнілова, В., Корнілова, Н. (2018). *Сучасні тенденції розвитку світового круїзного ринку*. Інвестиції: практика та досвід, 20–25.
2. Щербакова, Н. О. (2022). *Особливості організації світового круїзного туризму*. Бюлетень Нац. університету транспорту. Серія «Економічні науки», 315–322.
3. Papathanassis, A. (2017). Cruise tourism management: State of the art. *Tourism Review*, 72, 104–119.
4. Herrera-Medina, M., Andrade, M., & Carlos, X. (2018). Cruise tourism in Mediterranean port-city interface: A new era of waterfront benefits in a smart destination. *Cuadernos de Turismo*, 42, 659–663.

Науковий керівник: д. філос. наук, професор Гарбар Г. А.

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Національний університет харчових технологій
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного
Полтавський фаховий коледж підприємництва і ресторанного бізнесу
Київський фаховий коледж туризму та готельного господарства

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ ТА ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ УКРАЇНИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

12 березня 2025 року, Київ

КИЇВ 2025

УДК 338.48:339.923:061.1ЄС(477)

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ННІ неперервної освіти і туризму Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол №9 від 20 березня 2025 р.)

Євроінтеграційні процеси в готельно-ресторанному та туристичному бізнесі України: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції (12 березня 2025 р.). Київ: НУБіП України. 2025. 350 с.

Редакційна колегія:

Мельниченко С. В. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри готельно-ресторанної справи та туризму НУБіП України

Сердюк М. Є. – доктор технічних наук, професор кафедри готельно-ресторанної справи та туризму НУБіП України

Олюніна С. Л. – викладач кафедри готельно-ресторанної справи та туризму НУБіП України

У збірнику тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції висвітлюються результати наукових досліджень студентської молоді з питань, присвячених євроінтеграційним процесам у сфері готельно-ресторанного та туристичного бізнесу України. У матеріалах розглядаються виклики та перспективи адаптації галузі туризму в умовах євроінтеграції, інноваційні технології в закладах HoReCa, туристичне країнознавство, організація дозвілля молоді.

Конференція проводиться з метою посилення профорієнтаційної роботи із залучення активної шкільної молоді до навчання в НУБіП України, посилення наукової складової підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» і «Магістр», оприлюднення результатів їх дослідницької роботи, підвищення ефективності, якості наукових досліджень, обміну досвідом і представлення результатів науково-дослідної діяльності, обговорення дискусійних питань та визначення пріоритетів подальшого розвитку науки.

Видання розраховане для здобувачів вищої освіти, дослідників, викладачів, суб'єктів підприємницької діяльності.

Матеріали друкуються в авторській редакції. За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори. Позиція редакції не завжди може збігатися з точкою зору автора.

© Колектив авторів, 2025

© НУБіП України, 2025